

**Одеський національний медичний університет**  
**Факультет стоматологічний**  
**Кафедра Терапевтичної стоматології**

**Силабус курсу**  
**«Пропедевтика терапевтичної стоматології»**

|                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Обсяг</b>                 | 134 годин / 4,5 кредитів ECTS                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Семестр, рік навчання</b> | III-IV семестри, 2-й рік навчання                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Дні, час, місце</b>       | Кафедра терапевтичної стоматології, згідно розкладу занять                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Викладач (-і)</b>         | Зав. кафедри, проф. Скиба В.Я., доценти: Івченко Н.А., Седлецька А.О., Аксінорська О.І., Гончарук Л.В., Жеребко О.М., Коваль С.М., Давіденко О.М., Бас О.А., Гончаренко О.В., Герасимова І.В., асистенти: Строченко Є.О., Чумаченко В.А., Дізік С.В., Цимбалюк О.Г., Біла Н.Ф., Золотухіна О.Л., Дядюро О.В. |
| <b>Контактний телефон</b>    | Завідувач кафедри, проф. Скиба Василь Якович, тел. 0505523250                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>E-mail</b>                | terstomonmedu@gmail.com                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Робоче місце</b>          | Кафедра терапевтичної стоматології, вул. Торгова, 15                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Консультації</b>          | <i>Кожної середи: з 14.30 до 16.00 та по суботах: з 8.30 до 13.00. в межах навчального семестру. Під час зимових канікул щоденно з 8.30 до 13.00.</i>                                                                                                                                                        |

**КОМУНІКАЦІЯ**

Спілкування зі студентами здійснюється згідно розкладу в навчальних кімнатах та аудиторії. У випадку дистанційного навчання, комунікації можуть відбуватися в режимі онлайн на платформі Microsoft Teams згідно до розкладу занять.

**АНОТАЦІЯ КУРСУ**

***Предмет вивчення дисципліни***

Пропедевтика терапевтичної стоматології – це навчальна дисципліна, що надає студентам змогу оволодіти необхідними теоретичними знаннями та засвоїти практичні навички препарування та пломбування каріозних порожнин, кореневих каналів на фантомах та імітаторах, використовувати сучасні пломбувальні матеріали, стоматологічний інструментарій. Вивчити питання етики та деонтології. Ознайомитись з організацією роботи стоматологічної клініки. Отримані теоретичні знання та практичні навички з пропедевтики терапевтичної стоматології суттєво допоможуть студентам у навчанні на наступних курсах.

***Пререквізити курсу:*** Вивчення програми ґрунтується на попередньо отриманих студентами знаннях з анатомії людини, гістології, ембріології та цитології, медичної фізики, медичної хімії, латинської мови, філософії, іноземної мови.

**Постреквізити курсу:** Вивчення попередніх дисциплін інтегрується з вивченням фізіології, фармакології, клінічної імунології, терапевтичної стоматології, хірургічної стоматології, ортопедичної стоматології, стоматології дитячого віку, ортодонтії. Отримані студентами знання сприятимуть якісному оволодінню практичними навичками, використанню у роботі сучасного обладнання, професійної мови, дозволяють приймати участь у науково-практичних конференціях, стажуванні, у т.ч. за кордоном.

**Метою вивчення дисципліни „Пропедевтика терапевтичної стоматології”** є формування спеціальних (фахових) компетентностей для засвоєння дисципліни „Терапевтична стоматологія”, шляхом набуття студентами теоретичних знань та відпрацювання практичних навичок і умінь на фантомах та імітаторах.

**Завдання дисципліни:** Сформувати у студентів професійні знання та навички з лікування захворювань твердих тканин зубів на фантомах та імітаторах.

**Очікувані результати:** У результаті вивчення навчальної дисципліни «Пропедевтика терапевтичної стоматології» студент повинен **знати:**

- Організацію роботи стоматологічного кабінету. Функції та обов'язки медичного персоналу.

- Принципи роботи стоматологічного обладнання. Питання ергономіки та техніки безпеки.

- Стоматологічні інструменти для обстеження і лікування зубів, їх призначення.

- Класифікацію каріозних порожнин за Блекум. Принципи препарування. Етапи препарування каріозних порожнин.

- Анатомію постійних зубів. Гістологічну будову твердих тканин зуба.

- Класифікацію пломбувальних матеріалів. Показання до використання.

- Класифікацію ендодонтичного інструментарію. Показання до використання.

- Класифікацію пломбувальних матеріалів для корневих каналів.

- Топографію пульпової камери та корневих каналів.

- Помилки та ускладнення при ендодонтичному лікуванні.

Студент повинен **вміти:**

- Препарувати каріозні порожнини I-V класів за Блекум

- Пломбувати каріозні порожнини I-V класів за Блекум різними пломбувальними матеріалами.

- Проводити медикаментозну обробку каріозних порожнин.

- Накладати лікувальні та ізолюючі прокладки.

- Проводити шліфовку і поліровку пломб.

- Проводити розкриття пульпової камери.

- Проводити пульпотомію.

- Проводити пульпектомію.

- Проводити інструментальну та медикаментозну обробку корневих каналів

- Визначати робочу довжину зуба.
- Проводити ізоляцію пломб від дії слини.
- Проводити розширення кореневого каналу різними матеріалами.
- Пломбувати кореневі канали різними матеріалами та методами.
- Проводити контроль якості obturaції корневих каналів.

## **ОПИС КУРСУ**

### **Форми і методи навчання**

Курс передбачає проведення практичних занять (64 годин), читання лекцій (16 годин), організацію самостійної роботи студентів (54 годин).

Викладання відбувається у вигляді лекції, демонстрації Power Point та пояснення, бесіди, аналізу нової інформації. Під час практичних занять проводиться теоретичне опитування, вирішення тестових завдань, ситуаційних завдань, відпрацювання практичних навичок на фантомах. Передбачається проведення консультацій згідно до розкладу.

### **Зміст навчальної дисципліни:**

Тема 1. Ознайомлення з спеціальністю. Мета і завдання доклінічного курсу. Поняття «пропедевтика терапевтичної стоматології», зв'язок з іншими дисциплінами, задачі пропедевтичного курсу.

Тема 2. Види бормашин, стоматологічні крісла, принцип роботи. Питання ергономіки та техніки безпеки. Поняття «ергономіка», правила техніки безпеки, принципи роботи бормашин, види стоматологічних крісел, стоматологічні установки.

Тема 3. Стоматологічний кабінет. Оснащення. Функції та обов'язки медичного персоналу. Організація, оснащення та обладнання стоматологічного кабінету, вимоги, порядок роботи, штатний розклад, нормативні документи, функціональні обов'язки лікарів, медичних сестер, санітарок, помічників лікаря.

Тема 4. Стоматологічні наконечники, їх будова, принцип роботи. Принципи пошкодження, способи усунення. Види стоматологічних наконечників, принципи роботи, будова, навички експлуатації наконечників, види пошкоджень та методи їх усунення. Стоматологічні бори. Стерилізація борів і наконечників. Класифікація борів, показання до використання, Поняття асептики, антисептики, стерилізації, характеристика інфекційних захворювань, шляхи передачі, режими стерилізації.

Тема 5. Стоматологічні інструменти для обстеження і лікування зубів, їх призначення. Стерилізація інструментів. Стоматологічні інструменти за їх призначенням, інструменти для препарування та пломбування каріозних порожнин, підготовка інструментів до стерилізації, спеціальні розчини, концентрації, режими стерилізації, особливості стерилізації дрібного стоматологічного інструментарію та стоматологічних дзеркал, умови збереження стерильних інструментів.

Тема 6. Топографічна анатомія постійних і тимчасових зубів. Гістологія твердих тканин зуба. Кількість зубів у постійному та молочному прикусі, признаки відношення зубів до верхньої та нижньої щелеп, основні групи зубів,

анатомічна будова кожної групи зубів, гістологічна будова емалі, дентину, цементу

Тема 7. Класифікація каріозних порожнин за Блемом. Принципи препарування. Локалізація каріозних порожнин, види каріозних порожнин, інструменти для препарування каріозних порожнин, принципи біологічної доцільності, імунних зон. Етапи препарування каріозних порожнин. Мета проведення. Інструменти. Розкриття, розширення, некректомія, формування каріозних порожнин, особливості проведення кожного етапу, необхідні інструменти.

Тема 8. Препарування каріозних порожнин 1 та 5 класів за Блемом. Локалізація каріозних порожнин 1 та 5 класів за Блемом, види, інструменти для їх препарування. Розкриття, розширення, некректомія, формування каріозних порожнин, особливості проведення кожного етапу.

Тема 9. Препарування каріозних порожнин 2 класу за Блемом. Локалізація каріозних порожнин 2 класу за Блемом, види, інструменти для їх препарування. Розкриття, розширення, некректомія, формування каріозних порожнин, особливості проведення кожного етапу.

Тема 10. Препарування каріозних порожнин 3 класу за Блемом.

Локалізація каріозних порожнин 3 класу за Блемом, види, інструменти для їх препарування. Розкриття, розширення, некректомія, формування каріозних порожнин, особливості проведення кожного етапу. Препарування каріозних порожнин 4 класу за Блемом. Локалізація каріозних порожнин 4 класу за Блемом, види, інструменти для їх препарування. Розкриття, розширення, некректомія, формування каріозних порожнин, особливості проведення кожного етапу.

Тема 11. Пломбувальні матеріали. Класифікація.

Види пломбувальних матеріалів, позитивні та негативні властивості, показання до використання, вплив на тверді тканини зуба, вимоги до пломбувальних матеріалів. Тимчасові пломбувальні матеріали. Склад, властивості, методика використання. Призначення, види тимчасових пломбувальних матеріалів, вплив на тверді тканини зуба, вимоги до пломбувальних матеріалів, позитивні та негативні властивості, мета використання.

Тема 12. Ізолюючі та лікувальні прокладки. Склад, властивості, методика використання. Призначення, види ізолюючих та лікувальних прокладок, вплив на тверді тканини зуба, вимоги до ізолюючих та лікувальних прокладок, позитивні та негативні властивості, мета використання.

Тема 13. Стоматологічні цементи. Види, властивості. Показання до використання. Приготування і техніка пломбування. Інструменти.

Тема 14. Стоматологічні амальгами. Види, властивості. Показання до використання. Приготування і техніка пломбування. Інструменти.

Тема 15. Полімерні пломбувальні матеріали. Композити. Види, властивості. Показання до використання. Приготування і техніка пломбування. Інструменти. Шліфовка і поліровка пломб. Ізоляція пломб від дії слини. Мета та

методика проведення етапів, показання до проведення, необхідні інструменти та матеріали.

Тема 16. Ендодонтія як наука і мистецтво. Анатомія і топографія порожнини зуба. Визначення поняття. Задачі. Особливості будови порожнин різних груп зубів. Топографія коренів та кореневих каналів.

Тема 17. Методика розсічення рогу пульпи і накладання девіталізуючої пасти. Показання до проведення етапу. Методика проведення, інструменти, механізм дії девіталізуючої пасти.

Тема 18. Розтин пульпової камери. Пульпотомія і пульпектомія. Показання до проведення етапів, методики, інструменти

Тема 19. Ендодонтичний інструментарій. Класифікація, конструкція та призначення. Види ендодонтичного інструментарію. Призначення кожної групи інструментів, методика застосування.

Тема 20. Проходження кореневого каналу. Інструменти. Визначення робочої довжини зуба. Показання до проходження кореневих каналів, принципи вибору інструментів, методи визначення робочої довжини зуба.

Тема 21. Хіміко-інструментальна обробка кореневого каналу. Методика проведення. Засоби. Показання до проведення етапу. Хімічні засоби, групи, властивості, вплив на тверді тканини зубів. Обґрунтування вибору, групи інструментів.

Тема 22. Інструментальні методи розширення кореневих каналів. Показання до проведення етапу. Методики проведення, групи інструментів, ускладнення.

Тема 23. Розширення кореневих каналів: хімічні засоби. Імпрегнаційні методи обробки. Показання до проведення етапу розширення кореневих каналів, обґрунтування вибору хімічних засобів, методика проведення, показання до імпрегнаційних методів, принцип вибору, інструменти, імпрегнаційні розчини, вплив на тверді тканини зубів.

Тема 24. Матеріали для заповнення кореневих каналів. Класифікація. Загальна характеристика. Принцип вибору. Основні групи матеріалів для заповнення кореневих каналів. Позитивні та негативні властивості. Принципи вибору пломбувальних матеріалів.

Тема 25. Пломбування кореневих каналів цементами. Показання до проведення етапу, обґрунтування вибору цементу, Властивості цементів, методика пломбування, інструменти, ускладнення. Пломбування кореневих каналів пластичними матеріалами. Показання до проведення етапу, обґрунтування вибору матеріалу, властивості пластичних матеріалів, методика пломбування, інструменти, ускладнення.

Тема 26. Пломбування кореневих каналів штифтами: гутаперчковий моноштифт, полімерні та металеві штифти. Показання до проведення етапу, обґрунтування вибору методу, властивості гутаперчових, полімерних та металевих штифтів, методика пломбування, інструменти, ускладнення.

Тема 27. Холодна латеральна конденсація гутаперчі. Показання до проведення етапу, обґрунтування вибору методу, методика пломбування,

інструменти, ускладнення. Гаряча вертикальна та латеральна конденсація гутаперчі. Показання до проведення етапу, обґрунтування вибору методу, методика пломбування, інструменти, ускладнення.

Тема 28. Парапульпарні та внутрішньоканальні штифтові конструкції. Їх види, значення при відновленні анатомічної форми та функції зубу. Показання до проведення етапу, обґрунтування вибору методу, методика пломбування, інструменти, ускладнення.

Тема 29. Ускладнення ендодонтичного лікування. Пристосування для видалення відламків інструментів з корневих каналів. Основні причини виникнення, профілактика лікарських помилок, методи усунення ускладнень ендодонтичного лікування. Контроль якості obturaції корневих каналів. Підсумковий тестовий контроль.

Тема 30. Диференційований залік.

### ***Перелік рекомендованої літератури:***

Основна (базова)

1. Терапевтична стоматологія: підручник у 2 т. / А.К. Ніколішин, В.М. Ждан, А.В. Борисенко та ін. / За редакцією А.К. Ніколішина. Т.1. Вид. 2. Полтава: Дивосвіт, 2007. 392 с.

2. Терапевтична стоматологія: підручник у 4 т. Фантомний курс / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Політун та ін. / За редакцією А.В. Борисенка. Т 1. К.: Медицина, 2009. 400 с.

3. Терапевтическая стоматология: учебник в 4 т. Кариес. Пульпит. Периодонтит. Ротовой сепсис / Н.Ф. Данилевский, А.В. Борисенко, А.М. Политун и др. / За редакцией А.В. Борисенко. Т. 2. К.: Медицина, 2010. 544 с.

Допоміжна

1. Педорец А.П., Пиляев А.Г., Педорец Н.А. Предсказуемая эндодонтия. Донецк: Норд-Пресс. 2006. 364 с.

2. Николишин А.К. Современная эндодонтия практического врача. 4-е изд., перераб. и доп. Полтава: Дивосвіт, 2007. 236 с.

3. Николаев А.И., Цепов Л.М. Практическая терапевтическая стоматология: учебное пособие. 8-е изд., доп. и перераб. М.: МЕДпрессинформ, 2008. 960 с.

4. Герелюк В.І., Нейко Н.В., Материнський В.В., Кобрин О.П. Терапевтична стоматологія: обладнання та інструментарій: навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2012. 95 с.

### **ОЦІНЮВАННЯ**

**Поточний контроль** здійснюється на кожному практичному занятті. Оцінка поточної успішності виставляється за 4-х бальною традиційною шкалою за результатами співбесіди з викладачем з теоретичних питань та підсумком виконання практичних навичок на фантомах та імітаторах.

**Підсумковий контроль** Формою контролю рівня знань є диференційований залік, який проводиться на останньому занятті. До диференційованого заліку допускаються студенти, які виконали навчальну програму дисципліни в повному обсязі, мають середній бал за поточну навчальну

діяльність не менше 3,00 та склали підсумковий тестовий контроль на попередньому занятті не менше ніж на 90 %. Оцінка з дисципліни на диференційованому заліку виставляються за 4-х бальною шкалою з урахуванням середнього балу за поточну успішність.

**Самостійна робота студентів.** Самостійна робота студентів регламентується навчальним планом і виконується студентами самостійно за календарно-тематичними планами, проводиться у вигляді аудиторної та поза аудиторної роботи. Контроль якості самостійної роботи студентів проводиться на практичних заняттях та під час диференційованого заліку.

### **ПОЛІТИКА КУРСУ**

Студент повинен оволодіти теоретичними знаннями з дисципліни, відвідати всі види і форми занять, що передбачені навчальним планом, виконати всі види навчальних завдань, оволодіти практичними навичками на фантомах, скласти всі види контролю рівня знань.

#### **Політика щодо дедлайнів та перескладання:**

У разі отримання незадовільної оцінки/неявки під час складання диференційованого заліку, студенти допускаються до перескладання за відповідним графіком. Пропущені лекції студенти відпрацьовують шляхом написання реферату та співбесіди з лектором за темою лекції. Пропущені практичні заняття студенти відпрацьовують згідно графіку відпрацювань пропущених занять черговому викладачу (кожної середи та суботи в межах навчального семестру).

#### **Політика щодо академічної доброчесності:**

Неприйнятними у навчальній діяльності є використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, мікронавушників, телефонів, смартфонів, тощо); проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

#### **Політика щодо відвідування та запізнь:**

Відвідування студентами всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Пропущені практичні заняття та лекції студент повинен відпрацювати протягом 2 тижнів.

#### **Мобільні пристрої:**

Допускається використання смартфона, планшету або іншого пристрою з дозволу викладача.

**Поведінка в аудиторії:** Спілкування є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. В аудиторії активна ділова атмосфера.